

ЧЕРЕПАНОВА

Вікторія Олександрівна
vitcherepanova@gmail.com

УДК 658.1

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЛОВОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ У
СФЕРІ ІНЖИНІРИНГОВИХ ПОСЛУГMETHODOLOGICAL PROVISION FOR BUSINESS CONSULTING IN THE
FIELD OF ENGINEERING SERVICESк.е.н., доцент, професор,
НТУ "ХП"

Стаття присвячена визначенню сутності інжинірингових послуг як виду ділового консультування, проаналізовано сучасний стан реалізації консультаційних послуг в Україні та запропоновано методичне забезпечення щодо надання інжинірингових послуг. У статті обґрунтовано доцільність використання інжинірингу у промисловості як засобу впровадження інноваційних рішень та технічного переоснащення виробництва.

Статья посвящена определению сущности инженеринговых услуг как вида делового консультирования, проанализировано современное состояние реализации консультационных услуг в Украине и предложено методическое обеспечение по оказанию инженеринговых услуг. В статье обоснована целесообразность использования инженеринга в промышленности как средства внедрения инновационных решений и технического перевооружения производства.

The article is devoted to the definition of the essence of engineering services as a type of business consulting, the current state of the implementation of consulting services in Ukraine is analyzed and methodological support for the provision of engineering services is proposed. The article substantiates the expediency of using engineering in the industry as a means of introducing innovative solutions and technical re-equipment of production.

Ключові слова: консалтинг, ділові послуги, ділове консультування, інжиніринг, промисловість, промислові підприємства, методичне забезпечення

Ключевые слова: консалтинг, деловые услуги, деловое консультирование, инженеринг, промышленность, промышленные предприятия, методическое обеспечение

Key words: consulting, business services, business consulting, engineering, industry, industrial enterprises, methodical support

ВСТУП

Економіка України хоча і дуже низькими темпами, але здійснює зростання. Так у першому півріччі 2017 р. ВВП України збільшилося на 2,5% у порівнянні з 2016 р.. Зростання ВВП потребує покращення роботи промислових підприємств. Незважаючи на позитивну динаміку ВВП в цілому, промисловість України у першому півріччі 2017 р. продемонструвала хоча й незначну, але все-таки негативну динаміку. Обсяг промислового виробництва зменшився на 0,4% від рівня за аналогічний період 2016 р. [1]. Ці дані показують необхідність розробки заходів щодо покращення промислового виробництва в Україні, у тому числі у напрямку реконструкції та технічного переоснащення промислових підприємств, а це можливо завдяки впровадженню інжинірингових послуг.

Як зазначає Н.А. Городиська [2], «досвід економічно розвинених країн свідчить про те, що сьогодні конкурентні переваги мають ті суб'єкти господарювання, які зосередили свою увагу на впровадженні сучасних технологій. Саме вони, а також їх продумане застосування та використання дають змогу під-

приємствам успішно функціонувати в умовах динамічного розвитку ринку. Купівля-продаж технологій, їх модернізація, впровадження інновацій у виробничих процесах, технічне переоснащення підприємств і не тільки – у цьому всьому одне із ключових місць належить інжинірингу та інжиніринговим підприємствам.

Проблемам сутності та розвитку інжинірингу присвячено наукові праці таких вітчизняних та зарубіжних науковців, як В. Геєць, М.П. Денисенко, О.Є. Кузьмін, Н.В. Краснокутська, Д.В. Кукленко, А.А. Лобанов, І.І. Мазур, В.І. Максимов, О.В. Редкін, Н.В. Федькевич, А. Чупрін, В.Д. Шапіро та ін. У працях цих науковців визначено сутність, види, взаємозв'язок з бізнес-процесами, що протікають у виробничих підприємствах на різних етапах інноваційної діяльності. Недостатньо розкритими є питання надання інжинірингових послуг консультаційними фірмами.

Питання розвитку консультування за видами ділових послуг розглянуті у працях вітчизняних та зарубіжних вчених таких, як В.А. Верба, Т.І. Решетняк, М.С. Іванова, С.С. Ніколенко, А.П. Посадський,

Л.Г. Саркісян, Е. Бейч, П. Блок, М. Зільберман, О.В. Кленін, М.Г. Білопольський, К.М. Кубр, Левін, Г. Ліппіт, Ф. Стилле, Ф. Уїкхем, та інших. Однак, методичне забезпечення цих послуг розглянуто недостатньо, оскільки інжиніринг до тепер розглядався в Україні як окремий вид бізнесу у сфері послуг та він не поєднувався з управлінським консультуванням.

МЕТА РОБОТИ полягає у визначенні змісту та методичних засад щодо використання інжинірингу у якості одного з видів ділового консультування.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, методи наукових досліджень.

При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення, системного підходу.

РЕЗУЛЬТАТИ

В економічній літературі поняття «інжиніринг» та «ділове консультування» не мають чіткого визначення. Так Балабанов І.Т. [3], Дідківський М.І. [4], Лукін С.Ю. [5], Л.О. Іванова, В.О. Іванов, В.В. Колесніков [6] поняття «інжиніринг» трактують як технічні знання чи інноваційна діяльність. В.С. Білоусько, М.І. Беленкова, Т.Ю. Білоусько, В.М. Тимчук [7], А.Г. Загородній та Г.Л. Вознюк, [8], В.В. Козик, Л.А. Панкова та Н.Б. Даниленко [9] та інші – як інженерно-технічні та консультативні послуги щодо створення об'єктів промисловості, виробничої та соціальної інфраструктур [9].

Згідно із пп. 14.1.85 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу «інжиніринг – це надання послуг (виконання робіт) із складення технічних завдань, проектних пропозицій, проведення наукових досліджень і техніко-економічних обстежень, виконання інженерно-розвідувальних робіт з будівництва об'єктів, розроблення технічної документації, проектування та конструкторського опрацювання об'єктів техніки і технології, надання консультації та авторського нагляду під час монтажних та пусконаладжувальних робіт, а також надання консультацій, пов'язаних із такими послугами (роботами)» [10].

Отже, в даній статті пропонується поняття «інжиніринг» розглядати як вид ділового консультування, що пов'язаний із наданням послуг техніко-економічного характеру щодо будівництва, реконструкції та технічного переоснащення виробничих підприємств.

Під діловою послугою [11] розуміють «зручності, що надаються споживачеві. Розрізняють послуги технічного обслуговування і послуги консалтингового характеру».

У вітчизняних статистичних даних щодо надання консультаційних послуг інжинірингові роботи включені у професійну, наукову та технічну діяльність і у третьому кварталі 2017 р. склали 16645324,3 тис. грн., що на 23,31 % більше, ніж у відповідному періоді 2016 р. (13498304,0 тис. грн.) [12]. Але проаналізувати надання інжинірингових послуг неможливо, оскільки не має можливості виокремити обсяги реалізації цих послуг, що надаються консультаційними фірмами.

У роботах [13,14] зазначено, що попит на консалтингові послуги в країні залишається низьким з причин складної макроекономічної ситуації та низької ділової активності підприємств, відсутності досвіду та культури роботи з незалежними консультантами, неспроможності потенційних клієнтів оцінити користь консалтингової послуги [13]. Тому пропонується у якості нової ділової послуги надавати клієнтам, чия робота базується на впровадженні інновацій, послуги з інжинірингу на комерційній основі [15].

Зміст поняття «консалтинг» (з англійської – консультування), що увійшло до нашої мови як спеціальний термін, означає здійснення економічного консультування будь-якого масштабу. Консалтинг, або економічне консультування, може стосуватися як локальних суто економічних питань (фінансовий аналіз, бухгалтерія, аудит, оподаткування), так і глобальних управлінських проблем (стратегічний розвиток, реорганізація, інноваційний процес). Таким чином, управлінське консультування (management consulting) є видом консалтингової діяльності, що спрямований на надання допомоги у вирішенні управлінських проблем [16, 17].

Поняття «ділове консультування» використовується у психології, де цей термін визначається таке, «яке пов'язане з рішенням людьми ділових проблем». Воно є «найпоширенішим видом психологічного консультування та має стільки різновидів, скільки існує різноманітних справ і видів діяльності у людей» [18]. Тому у даній науковій статті пропонується поняття «управлінське консультування» замінити на більш поширене – «ділове консультування», оскільки вітчизняним консультаційним фірмам у сучасних умовах господарювання доцільно розширити спектр надання послуг, які пов'язані з відновленням діяльності промислових підприємств, до яких доцільно віднести інжинірингові, лізингові та санаційні послуги.

В науковій літературі використовується, в основному, поняття «методичне забезпечення» відносно навчального процесу. Так у роботі [19] воно охоплює «сукупність документів, наукових, навчальних, методичних матеріалів, які: а) описують зміст, б) встановлюють структуру, в) визначають результат, г) регламентують перебіг навчального процесу».

Методичне забезпечення інжинірингових послуг включає:

1. Процедуру надання інжинірингових послуг підприємствам;
2. Характеристика етапів надання послуг підприємством, що спеціалізується на управлінському консультуванні;
3. Розробка модуля з підготовки фахівців з інженерно-будівельного проектування в частині кошторисної документації та участь у тренінгах;
4. Формування відповідної документації.

Підприємства, що спеціалізуються на управлінському консультуванні, як правило, не мають у своєму складі інженерів конструкторів та інженерів будівельників, тому весь спектр інжинірингових робіт це підприємство провести не в змозі, тому при розробці процедури надання інжинірингових послуг будуть залучатися інші компанії (рис. 1).

Рис. 1. Процедура надання інжинірингових послуг підприємствам та їх характеристика [побудовано автором]

ВИСНОВКИ

Запропоновано методичне забезпечення надання інжинірингових послуг промисловим підприємствам, яке показує етапи проведення робіт щодо технічного переоснащення суб'єктів господарювання. При цьому консультативна фірма здійснює фінансовий та майновий експрес-аналіз діяльності клієнта, пропонує та узгоджує напрям інноваційного розвитку, обґрунтовує техніко-економічну доцільність впровадження інноваційного проекту, здійснює пошук субпідрядників та узгоджує технічне завдання щодо реалізації інноваційного проекту, проводить пошук, керує демонтажем та монтажем обладнання, складає остаточний кошторис та узгоджує загальну ціну на виконання інжинірингових послуг.

Список використаних джерел

1. Економіка України в першому півріччі 2017 року: фактори динаміки та перспективи розвитку // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.icps.com.ua/ekonomika-ukrayiny-v-pershomu-pivrichchi-2017-roku-factory-dynamiky-ta-perspektivy-rozvytku/>
2. Городиська Н.А. Поняття інжинірингу та його значення у ринкових умовах господарювання/ Н.А. Городиська // Lviv Polytechnic National University Institutional Repository// [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua>
3. Балабанов И.Т. Инновационный менеджмент: [учебн. пособие] / И.Т. Балабанов. – СПб.: Питер, 2000. – 208 с.

4. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: [навч. посіб.] / М.І. Дідківський. – К: Знання, 2004. – 462 с

5. Лукін С.Ю. Україна на сучасному ринку наукоємної продукції / С.Ю. Лукін, Р.П. Козаченко // Економічний простір: збірник наукових праць. – 2008. – № 11. – С. 29–35.

6. Іванова Л.О. Селекційний інжиніринг у тваринництві / Л.О. Іванова, В.О. Іванов, В.В. Колесніков // Науковий журнал “Таврійський науковий вісник”. – 2010. – № 69. – С. 35–39.

7. Білоусько В.С. Проблеми трансферу інтелектуального капіталу в системі об'єктів права інтелектуальної власності і нематеріальних активів / В.С. Білоусько, М.І. Беленкова, Т.Ю. Білоусько, В.М. Тимчук // Вісник Центру наук. забезп. агропромислового виробництва Харківської області: науково-виробничий збірник. – 2011. – Вип. 10. Серія: економіка. – С. 348–361.

8. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2005. – 714 с.

9. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини: [навч. посіб.] / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. – К: Знання, 2008. – 406 с.

10. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/>

11. Тлумачний словник економіста [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://subject.com.ua/economic/dict1/521.html>

11. Діяльність підприємств сфери послуг
Статистичний бюлетень [Електроний ресурс] –
Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Archiv_u/08/Arch_psp_bl.htm

13. Черепанова В.О. Напрями вдосконалення управлінського консультування підприємств в умовах фінансової кризи / В.О. Черепанова, Т.В. Солодовнікова, Пивовар В.М. // Віст. НТУ «ХП». Збірн. Наукових праць. – Харків: НТУ «ХП». – 2014. – №64(1106). – С. 160–163.

12. Черепанова В.О. Планування розвитку управлінського консультування / В.О. Черепанова, Д.С. Лейкін // Віст. НТУ «ХП». Збірн. Наукових праць. – Харків: НТУ «ХП». – 2015. – №59(1168). – С. 76–79.

15. Черепанова В.О. Інжиніринг як засіб впровадження інноваційних технологій / В.О.Черепанова // Матер. II Міжнарод. наук.-практ. інтернет-конферен-

ції «Стратегічно-інноваційний розвиток суб'єктів економічної системи в умовах глобалізації», (Кременчук, 8-10 листопада 2017 року). – Кременчук, КрНУ, 2017. – С.147-150.

13. Вікіпедія [Електроний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Консалтинг>

14. Верба В.А. Організація консалтингової діяльності: Навч. посібник / В.А. Верба, Т.І. Решетняк. – К.: КНЕУ, 2000. – 244с.

15. Пожидаєва О.В. Сутність та види консультування в соціально-педагогічній діяльності / О.В. Пожидаєва // Вісник Запорізького національного університету: зб. наук. пр. – 2012. – №1(17). – Сер. Педагогічні науки. – С. 22–25.

16. Жорнова О. Науково-методичне забезпечення навчального процесу у вищій школі: усталені нормативи та сучасні вимоги / О. Жорнова, О. Жорнова // Вісник Книжкової палати. 2012. № 2. – С.1-4.